

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK
MAGYARORSZÁGON

2018. ÉVES
RÖVID JELENTÉS

BRÜSSZEL INTÉZET

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a zsidóellenesség okainak pontos ismerete és az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány (TEV) fő célja ezért a kérdést övező ismerethiány felszámolása. A TEV egyfelől havi rendszerességgel, szakmailag megalapozott módon figyeli a magyar közéleti eseményeket és a sajtót, és ezek alapján kimutatja az antiszemita megnyilvánulásokat és cselekedeteket. A rendszeres havi monitoringtevékenységgel összegyűjtött informá-

ciók elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. Ebben az éves jelentésben a 2018. év monitoringtevékenységének eredményeit foglaljuk össze.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentésben ezt a kettőt összefoglalóan gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció.

MÓDSZERTAN¹

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlöletmotiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja² (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál³
- gyűlöletmotiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere

vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő.

Fontosnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8). A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁴ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

¹ A módszertanunk lényegében változatlan a monitoringtevékenység 2013. májusi megkezdése óta. A módszertant Barna Ildikó dolgozta ki, az ő szövegét emeltük át ebbe a fejezetbe.

Az apró formai változtatásokat külön jelezzük.

² A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

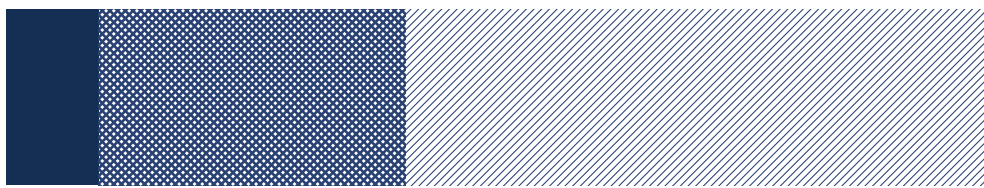
³ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁴ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ADATOK

2018. évben a Tett és Védelem Alapítvány összesen 32 antiszemita gyűlöletcselekményt detektált. Ezek közül 3 esetben támadást, 10 esetben rongálást és 19 esetben gyűlöletbeszédet azonosított.

32 ÖSSZES MONITOROZOTT
ANTISZEMITA
GYŰLÖLETCELEKMÉNY

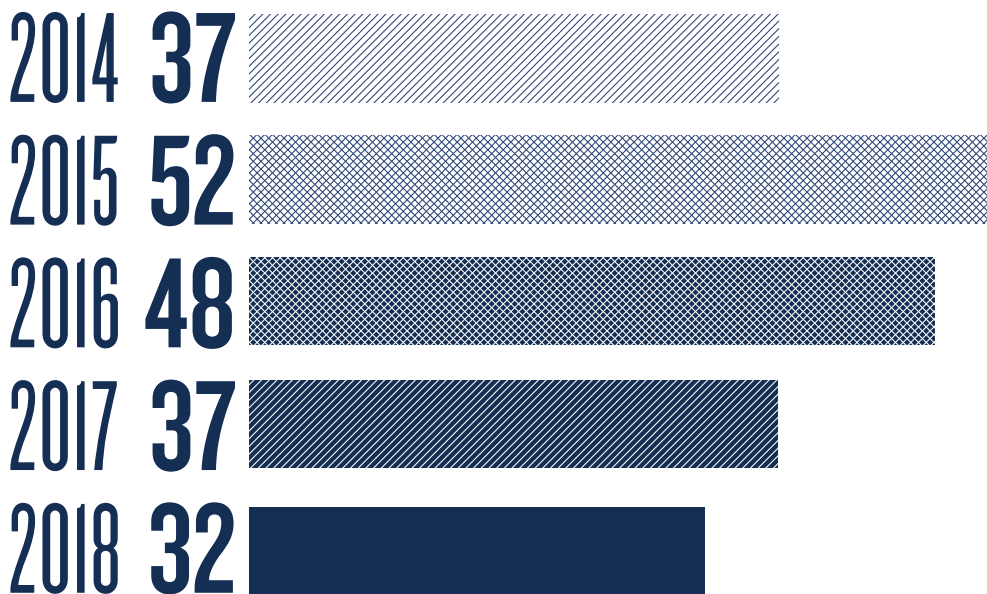

3 TÁMADÁS

10 RONGÁLÁS

19 GYŰLÖLETBESZÉD

Az előző évekkel összehasonlítva ez a szám minimális csökkenést mutat. Egy évvel korábban, 2017-ben 37 eseményt azonosítottunk. A korábbi évek számai a következőképp alakultak: 2016-ban 48 eseményről adtunk hírt, 2015-ben 52, 2014-ben pedig 37 eseményt detektáltunk. Fontos megjegyezni, hogy Alapítványunk hiánypótló monitoringtevékenységét 2013 májusában kezdte meg, így teljes éves összehasonlításra alkalmas adatokkal csak a 2014. évtől kezdődően rendelkezünk.

A korábbi évekkel ellentétben 2018-ban 3 esetben jutott tudomásunkra támadás. Ez az eddig legmagasabb érték, mióta Alapítványunk a monitoringtevéke-

nyégét végzi. A 10 rongáláson és 19 gyűlöletbeszédén kívül fenyegetésről, vagy diszkriminációról nem érkezett be adat.

3
TÁMADÁS

10
RONGÁLÁS

19
GYŰLÖLETBESZÉD

A rongálások esetében a tavalyi évig egyfajta növekvő tendencia volt megfigyelhető, mely erre az évre minimális csökkenést mutat – a 2016-os számmal megegyező mértékben. 2014-ben 2 eset, 2015-ben 5, 2016-ban már 10, míg 2017-ben 13, majd

2018-ban 10 esetben adtunk hírt a közönségre irányuló, vagy annak intézményét érintő illetén cselekményről – ezek a legtöbb esetben kirekesztő, antiszemita falfrókák és egyéb felületképző anyagokkal elkövetett gyűlöletcselekmények voltak.

2014 **2**

2015 **5**

2016 **10**

2017 **13**

2018 **10**

A gyűlöletbeszéd esetében a 2018. évi esetszám csökkenést mutat. Ez a csökkenés már 2016 óta tart. 2017. évben 24 esetet azonosítottunk, 2016-ban 37-et, 2015-ben 43-at és 2014-ben 32 ilyen esemény jutott tudomásunkra.

Jól látható, hogy a korábbi évekhez viszonyítva a 2018-as évben detektáltuk a legkevesebb gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozó cselekményt.

2014 32

2015 43

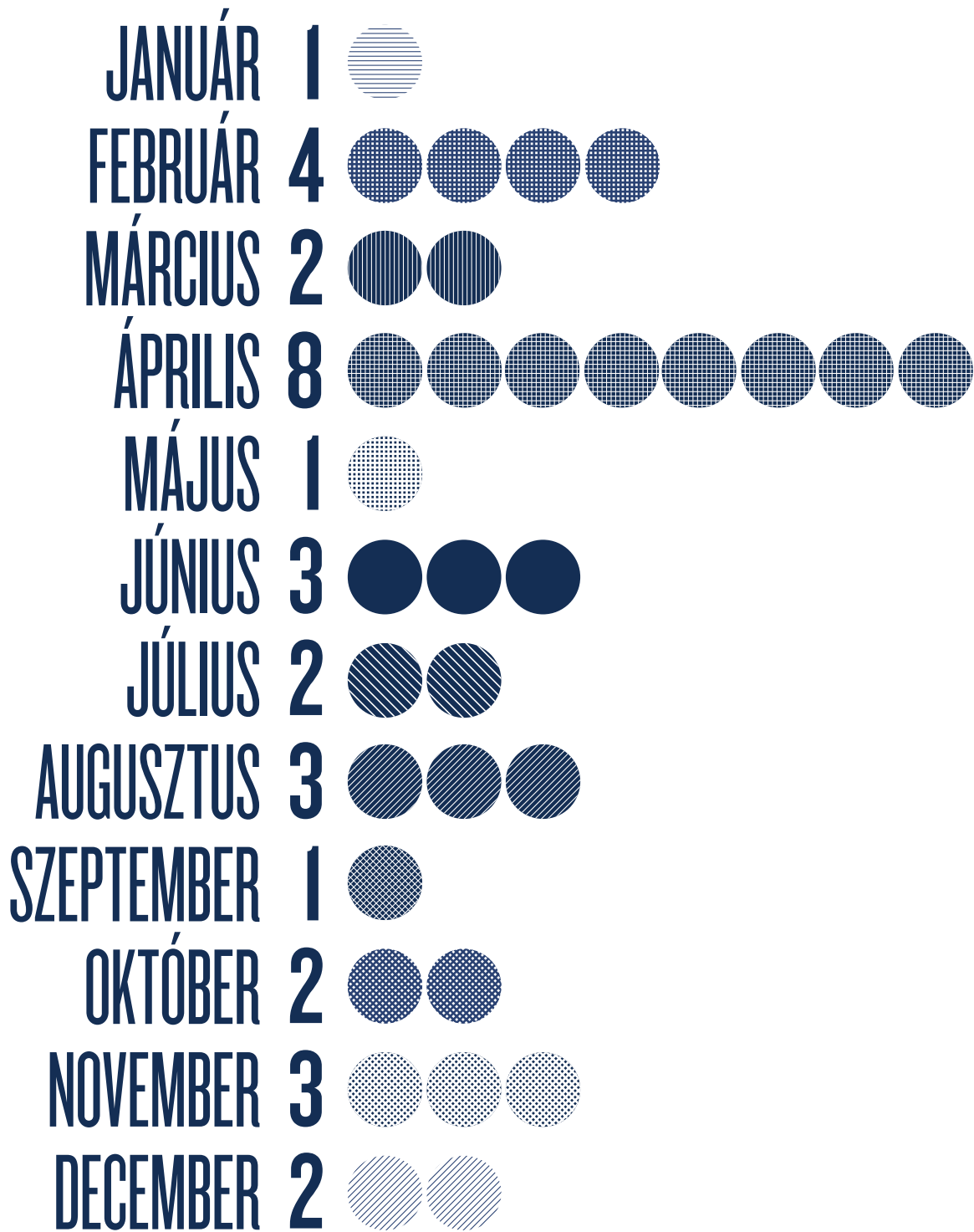
2016 37

2017 24

2018 19

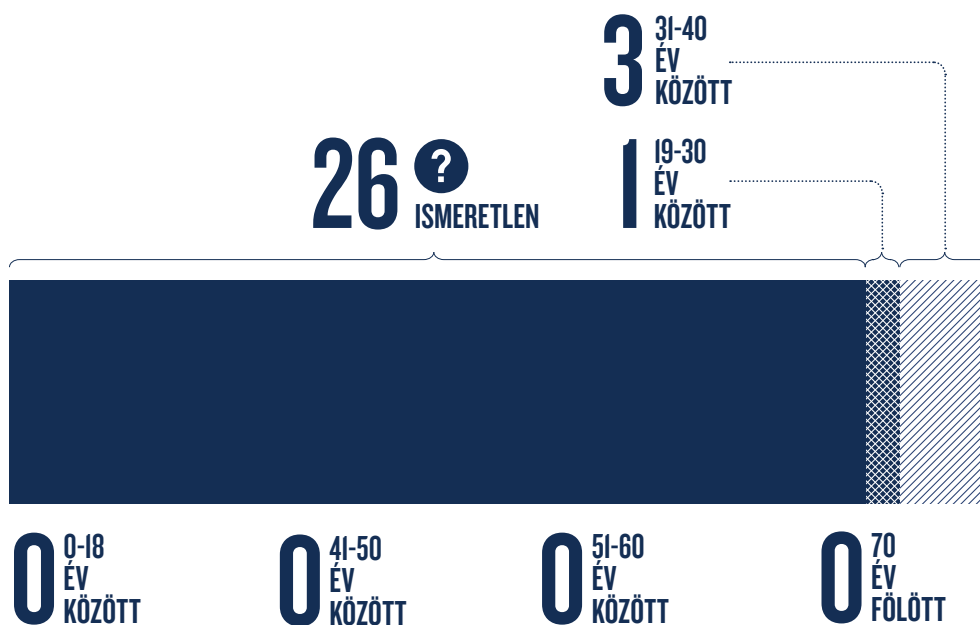
A havi eloszlás alapján az április hónap volt kiemelkedő a maga 8 esetszámaival. Ezt követően a február hónapban azonosítottunk 4 cselekményt. Az átlagosan havi esetszám 1-3 volt. Összességében tehát: januárban 1,

februárban 4, márciusban 2, áprilisban 8, májusban 1, júniusban 3, júliusban 2, augusztusban 3, szeptemberben 1, októberben 2, novemberben 3, decemberben pedig 2 eseményről szereztünk tudomást.

A 32 eseményből 15 eset kapcsán az elkövető kiléte ismeretlen maradt. Az ismert elkövetőknél nőket nem azonosítottunk. viszont 17 esetben férfit, míg egy esetben csoportos elkövetést állapítottunk meg. Koreloszlásuk alapján pedig a legtöbb

esetben (26 alkalommal) ismeretlenek voltak. A további esetekben 19-30 év között 1 személy, 31-40 év között 3 személy, és 51-60 év között bár statisztikailag 3 személy volt az elkövetők között, az ugyanaz a személy volt – Bayer Zsolt publicista.

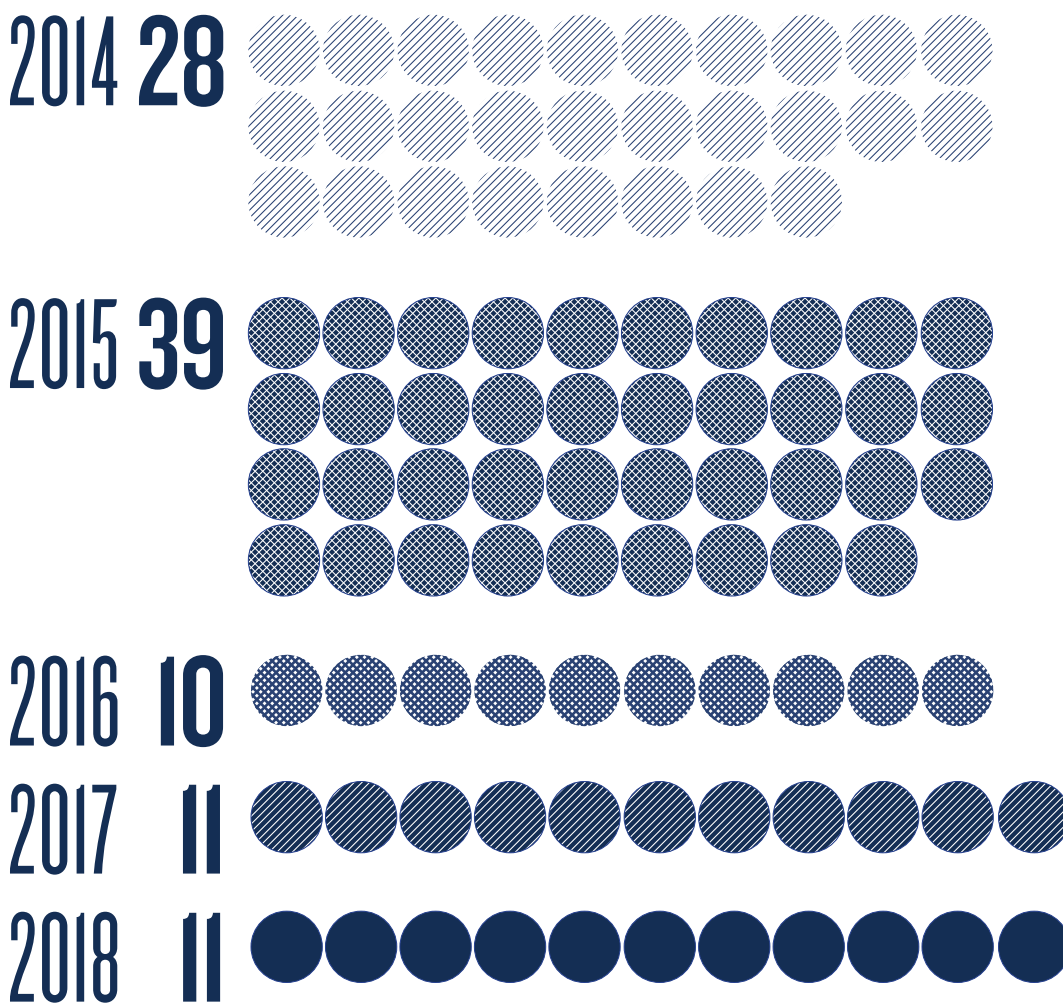

Az események többségével kapcsolatban elmondható, hogy azok spontán cselekmények voltak. Néhányuk – például a rongálás kategóriájába tartozó falfirkák – feltételez-

nek valamiféle előkészületet. Összességében szervezettséget az elkövetések kapcsán nem állapítottunk meg.

A További gyűlöletcselekményekbe 11 esemény került. Ezek között olyan esetek vannak, amikor nem ismert az elkövetés pontos helye, vagy ideje, illetve az elkövető kiléte. Akkor is ebbe a kategóriába kerültek hírek, események, ha egyértelműen nem volt azonosítható az antiszemita szándék egy-egy cselekmény viszonylatában. 2014-ben az ebbe a kategóriába tartozó esemé-

nyek száma 28 volt, 2015-ben 39, viszont 2016-ban már 10-re csökkent a számuk, majd 2017-ben 11 volt. Az előző évekhez viszonyítva tehát a 2018-as év azonos értéket mutat az egy évvel korábbihoz viszonyítva, a korábbi évek magasabb számától pedig elmarad. Ez az érték összességében egy csökkenés utáni alacsony értéken való stagnálást mutat.

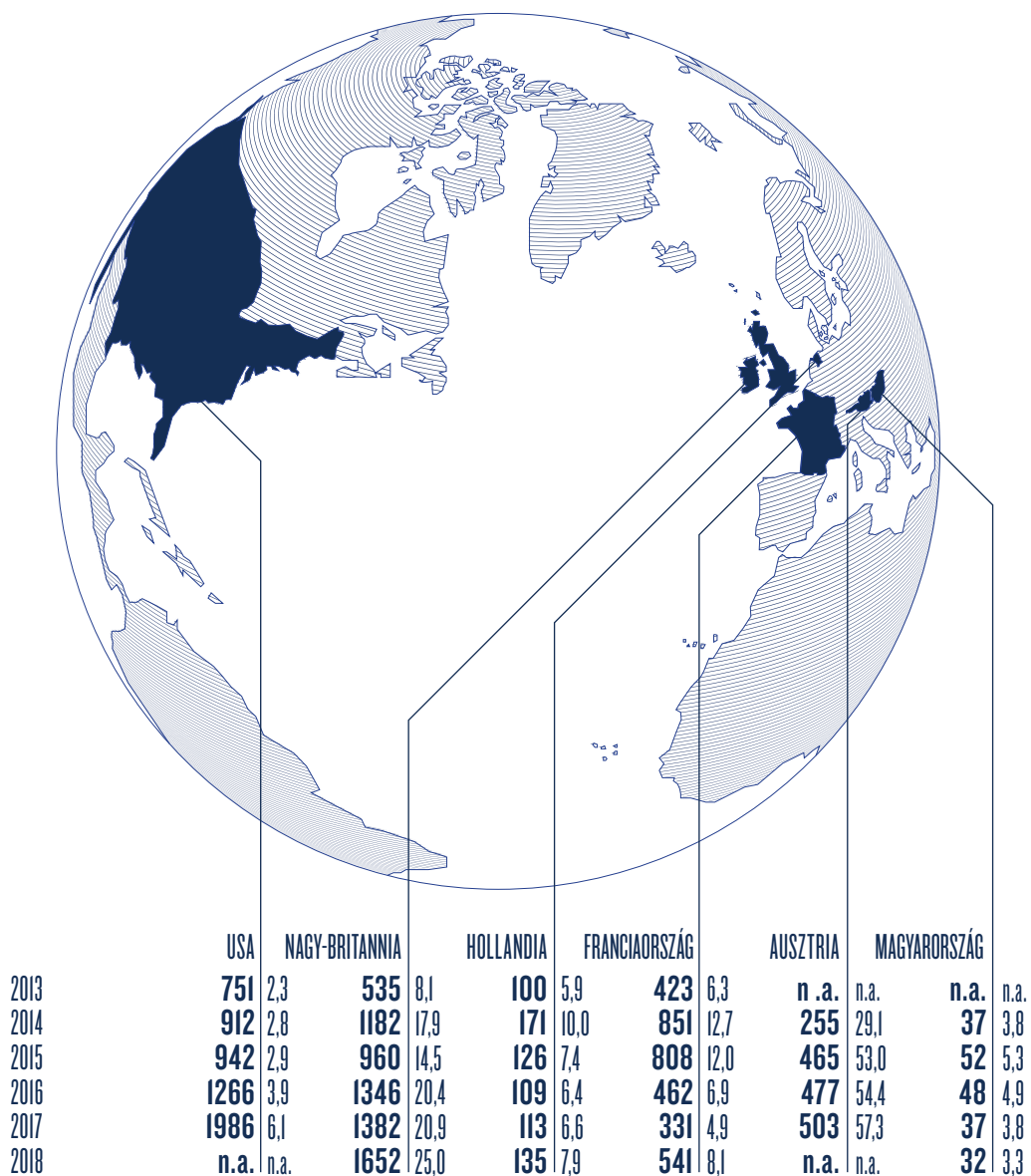

2018. évben egy új eljárást indítottunk. Egy 2013-ban indult eljárásunkat felfüggesztették, és két korábbi (2011-es, illetve 2013-as) esetben pedig megszüntették az eljárásunkat. Vádemelési szakaszig egyetlen – korábban vagy ez évben – kezdemé-

nyezett jogi ügyünk sem jutott el 2018-ban. Ítélet, illetve jogerős hátrányos jogkövetkezmény egyetlen eljárásunkban sem jutott tudomásunkra, ilyet nem mondott ki bíróság, vagy az ügyészség. Ehhez ugyanakkor hozzátartozik az a tény is, hogy nem

egységes a jogalkalmazói gyakorlat abban, hogy bár feljelentőként egy adott ügyben Alapítványunk szerepelt, a sértett – a közösség – miatt nem feltétlenül értesítik a feljelentőt. További esetben egy alkalommal törvényességi felüyeleti eljárást kezdeményezett az Alapítvány a Hóman Bálint Alapítvány miatt, illetve bejelentést tettünk egy félrevezető vállalkozás, a Shoah Cellar Museum kapcsán. Mindkét esetben pozitívan bírálták el kezdeményezésünket és hatósági eljárás indult.

Végezetül néhány összehasonlító adat olyan országokból, ahol évről-évre vezetnek statisztikát a gyűlölet-bűncselekmények számáról. A táblázat első részében az esetszám található, az alsóban pedig az 1 millió lakosra vetített számuk. Magyarországon tehát 2018-ben 32 ilyen cselekményt regisztráltunk, ami azt jelenti, hogy 3,3 jut 1 millió lakosra. Ez a szám lényegesen alacsonyabb, mint a nyugati országokban. Az elmúlt években különösen a francia és brit zsidóság vált veszélyeztetetté.

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

IMPRESSZUM

Kiadó: Szalai Kálmán ügyvezető igazgató,
Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Bodó Gábor kutató, a Monitoring csoport tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2019 Budapest

**BRÜSSEL INTÉZET
NONPROFIT KFT.**

1082 Budapest, Baross utca 61.

+36 1 267 57 54

<http://www.brusszelintezet.hu>

info@brusszelintezet.hu

